

สิ้นท่า

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราตั้งใจฟังธรรมะ เรายังเป็นคนเป็น ปลาเป็นวายทวนน้ำ คนที่ยังเป็นอยู่เห็นใหม่ ยังไม่ตาย คนตายเห็นใหม่ คนตายหมดโอกาส คนตายหมดลมหายใจ แต่ยังเป็นอยู่เห็นใหม่ เป็นอยู่ฟังธรรม ฟังธรรมให้หัวใจมันตื่นตื่น หัวใจมันตื่นตัวไม่ให้นอนนอน นอนจมไป หงอยเหงาเศร้าสร้อย แล้วมันก็จมปลักอยู่อย่างนั้น

จิตใจของเราๆ จะปล่อยให้อจมปลักอยู่อย่างนั้นไม่ได้ วันคืนล่วงไปๆ เวลาวันคืนทุกวันมันก็พระอาทิตย์ขึ้นพระอาทิตย์ตกเหมือนกัน เพียงแต่ฤดูกาลมันเปลี่ยนไป กลางวันสั้น กลางคืนยาว กลางคืนสั้น กลางวันยาว มันเปลี่ยนฤดูกาลเท่านั้นเอง แต่นี่ตะวันมันก็ขึ้น นี่มีดวงสว่างอยู่อย่างนี้ เห็นใหม่ วันคืนล่วงไปๆ

เรายังมีชีวิตอยู่ เรายังจะตื่นตัวของเรา เราอยากจะทำประพฤติกปฏิบัติของเรา เราไม่ใช่คนสิ้นท่า เวลาคนสิ้นท่าเห็นใหม่ นี่คนสิ้นท่าสิ้นไร้ไม่ตอก เขาหงอยเหงาของเขา คนไม่มีความหวัง คนไม่มีความหวังเห็นใหม่ เราต้องปลุกปลอบหัวใจนั้นให้มันมีความหวังขึ้นมา ถ้ามันมีความหวังขึ้นมามีสามัญสำนึกขึ้นมา คนมันก็เป็นคนขึ้นมา

คนคูสิมีกำลังใจ ขวัญกำลังใจของกองทัพ เวลากองทัพที่มีขวัญกำลังใจเขาสู้เข้าศึกได้ทั้งนั้น เข้าศึกจะโจมตีขนาดไหนเขามีขวัญมีกำลังใจของเขา เขาสามารถนำทัพนั้นเพื่อเผชิญกับข้าศึกนั้น เพื่อรักษาตัวรอดได้ด้วย เพื่อรักษาสิ่งที่ตัวเองสงวนรักษาไว้ด้วย เห็นใหม่ เพราะขวัญกำลังใจไป ไม่ใช่คนสิ้นท่า คนสิ้นท่ามันยอมจำนนไป

กองทัพจะใหญ่โตขนาดไหนก็แล้วแต่ไม่มีขวัญกำลังใจ รบไปเหลียวหลังไป รบไปๆ รบ

ไปมีแต่คิดแต่จะยอมแพ้ยังไง รอบไปมีแต่ยอมจำนนไป กองทัพนั้นมันจะสู้ใครได้ กองทัพนั้นมันก็มีแต่ความย่อยยับทั้งนั้น มีความย่อยยับแล้วย่อยยับรักษาสิ่งใดได้ละ

นี่ก็เหมือนกัน พังธรรมดา เพื่อปลุกหัวใจนี้ขึ้นมา หัวใจที่มันหงอยเหงานี้ให้ปลุกมันขึ้นมา ปลุกมันสู้ สู้สิ สู้กับสัจจะความจริงสิ เราก็เป็นคนคนหนึ่งไง คูสิโลกเขา เขาก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน เขาเป็นสิ่งมีชีวิตเหมือนกัน เขายังปรารถนาความสุขของเขา เขาพยายามชวนขวายของเขา เขาไม่มีเวลาของเขา เขายังชวนขวายมาอยู่วัดอยู่วาของเขาเพื่อประพฤติปฏิบัติของเขา

ตอนนี้มีการแสวงหาเห็นใหม่ การปฏิบัติเจริญ แล้วนี่เขาบอกปฏิบัติลัทธินั้น ความเห็นนั้นมันจะปฏิบัติง่ายรู้ง่าย มันไปวิตกวิจารณ์กับเรื่องวิธีการทั้งนั้น แต่หัวใจของตัวไม่มอง มันไม่มองเข้ามาในหัวใจของตัว นี่คนสิ้นท่า คนสิ้นท่าคนที่ไม่มีสติปัญญา ไม่สามารถรักษาตัวเองได้ นี่คนมันสิ้นท่า

นี่เหมือนกัน แต่นี่มันไม่สิ้นท่า นี่ให้คนอื่นเขาหลอก นี่มองแต่กระแสสังคม มองแต่โลกเป็นใหญ่ โลกมันเป็นใหญ่ขึ้นมาได้อย่างไร โลกเห็นใหม่ โลกเป็นอินโดย โลกมันมีของมันอยู่อย่างนี้ นี่มนุษย์เกิดมาๆ โลกมีของมันอยู่แล้ว แล้วมนุษย์เกิดมา มนุษย์ที่มีสติปัญญา โลกทัศน์คือโลกใน ถ้าเราสามารถชนะตัวเองได้ สามารถชนะโลกในได้นี่ โลกนอกมันจะมีความหมายอะไร

คูสิ โลกนอกในสภาวะสังคมมันจะเจริญรุ่งเรืองมันจะแปรปรวนขนาดไหน พอแปรปรวนมันยังเกิดสังเวช คนที่มีธรรมในหัวใจมันเห็นแล้วมันเกิดธรรมสังเวช เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราดูแลหัวใจของเราขึ้นมา ดูความเปลี่ยนแปลงของมัน ความเปลี่ยนแปลง เรามีสติปัญญารักษา มีสติปัญญาใคร่ครวญจนเห็นสัจจะความจริง มันก็ซาบซึ้งในใจของมันอยู่แล้ว แล้วพอมาคูถึงความเปลี่ยนแปลงจากภายนอก มันสะเทือนหัวใจๆ นี่ธรรมสังเวช พอมันเกิดธรรมสังเวช มันสังเวชนะ มันสังเวช

เห็นใหม่ เห็นใหม่ มันจะเตือนตัวเอง เห็นใหม่ เห็นใหม่ นี่ให้คูใจ ให้เราดูให้เราศึกษาไป นี่ความจริงเราก็รู้แจ้ง รู้แจ้งจากหัวใจของเราแล้วนี่ว่าสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง มันไม่มีสิ่งใดคงที่หรอก เราก็รู้ๆ อยู่ แล้วมันก็เปลี่ยนแปลงของมันอยู่ตลอดเวลา วัฒนาการของโลกมันมีมาตลอดเวลา คูสิ สมัยดึกดำบรรพ์ขึ้นมามันมีสิ่งใดอำนวยความสะดวกบ้างละ แม้แต่จะจุดไฟก็ต้องตีด้วยไม้ไฟเพื่อจะให้เกิดไฟขึ้นมาเพื่อมาใช้สอย ในปัจจุบันนี้มันสะดวกสบายไปหมดเลย

สะดวกสบายมันมาจากไหนล่ะ

นี่วิวัฒนาการของมันมี แล้ววิวัฒนาการมันก็จะเจริญก้าวหน้าไปๆ เราก็เลยกลายเป็นคน
 ลำหลังเลยเห็นใหม่ พระนี่เป็นคนลำหลัง พระนี่เป็นลูกตุ้มตั้งคมถ่วงโลกเลย มันจะทุกข์ยากจน
 เจ็ญใจขนาดไหน มันต้องตีไม้ไผ่เพื่อแสวงหาไฟเพื่อมาใช้ประโยชน์ กับสิ่งที่ว่ามันนี่ไร้ริ้โหมด
 ทุกอย่างมันพร้อมอยู่ที่นี่ มันก็มีทุกข์เหมือนกัน ทุกข์สมัยพุทธกาล ทุกข์สมัยปัจจุบันนี้ ทุกข์ใน
 อนาคตมันก็คือทุกข์เหมือนกัน แล้วเวลาจะแก้ทุกข์มันก็เรื่องของอริยสังข์ เรื่องสังข์จะความจริง

นี่วิวัฒนาการเห็นใหม่ คุณติ เวลาคอมพิวเตอร์มันข้ามมันเร็วเห็นใหม่ นี่ไวไฟมันจะข้ามมันจะ
 เร็ว โทรศัพท์มันจะช้าจะเร็ว นี่จะเอาความเร็วๆ มันจะสู้ความคิดคนได้ใหม่ เราต้องการความเร็ว
 ของมันเพื่อเราต้องการความทันใจของเรา แล้วมันทันหัวใจเราไหม หัวใจเรายังไม่ทันเลยเห็น
 ใหม่ พอหัวใจไม่ทันนี่มันคนสั้นท่า คนสั้นท่าคือคนไม่มีสติปัญญา คนสั้นท่าคือคนไม่มีวุฒิภาวะ
 ถ้ามีวุฒิภาวะเห็นใหม่ คุณติ คนจนตรอก เวลาข้างนอกเราไปหลอกลวงใครไม่ได้ มันก็จะมา
 หลอกลวงคนในบ้านของตัวเอง นี่เวลาเราหาสิ่งใดไม่ได้ เราก็มาฉกมาลักของในบ้านเราเอง คน
 สั้นท่า สั้นท่ามันไม่มีเครดิตใจ ไม่มีค่าน่าเชื่อถือ แม้แต่สังคมเขาไม่ยอมรับ ไม่ยอมรับก็
 กลับมาแสวงหาในครอบครัวของเรา แล้วพอแสวงหาในครอบครัวของเราเห็นใหม่

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ คุณติ ความรู้สึกนึกคิดของเรานี้
 คิดในกระแสสังคม นี่ฟังแต่โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ นี่ดิฉินนินทา ฟังแต่เขาติ
 ฉินนินทา ฟังแต่เสียงมารบกวานหัวใจแล้วก็ห้วนไหวไปตลอด นี่สั้นท่า ไม่มีกำลัง ไม่มีกำลังใจ
 ไม่มีสติปัญญาได้แยกแยะเลย เสียงสักแต่ว่าเสียง เสียงดีเสียงชั่วมันมีอยู่แล้ว คนโง่หรือคนฉลาด
 โลกนี้มันมีคนโง่มากกว่าคนฉลาด แล้วเสียงของคนโง่ เสียงของคนเห็นแก่ตัว เสียงของคนที่ชัก
 นำไปในทางที่ผิด แล้วไปเชื่อเขาได้ยังไง

ถ้าเราไม่สั้นท่ามันจะมีสติปัญญาแยกแยะตั้งแต่ภายนอก ภายนอกยังแยกแยะไม่ได้เห็น
 ใหม่ สั้นท่า โคนเขาหลอกโคนเขาหลวง โคนเขาพาไปจนมีแต่ความเสียหาย เสร็จแล้วก็มาสั้นท่า
 ในหัวใจ สั้นท่าในหัวใจเห็นใหม่ สติปัญญาก็ไม่มี จิตของเราก็ทุกข์ยากลำบากขนาดนี้ นี่มัน
 สั้นท่า มันคอดก มันไม่มีอะไรที่จะยื่นตัวขึ้นมาได้เลย

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา เรามีครูบาอาจารย์ เราบวชมาเรามีครูมีอาจารย์ของเรา ครูบา
 อาจารย์เราท่านทำเป็นตัวอย่าง ตัวอย่างที่ดีที่สุดคือหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ทั้งชีวิตท่านไม่เคยมี

ความสะดวกสบายทางโลกเลย คำว่า “สะดวกทางโลก” คือความอุดมสมบูรณ์ในปัจจุบันเครื่องอาศัย ทำไมท่านอยู่ของท่านด้วยความสุข คุณิ หลวงปู่เสาร์ท่านพูดประจำ “ทำให้มันคุณมันยังไม่เอาเลย จะไปสอนอะไรมัน” ทำให้คุณนี่คือชีวิตของท่านเป็นแบบอย่าง นั้นทำให้คุณ ท่านอยู่ให้ดู

เข้าออกบิณฑบาต บิณฑบาตได้มายังไงก็ฉันอย่างนั้น ท่านปฏิบัติของท่าน ท่านอยู่ในข้อวัตรปฏิบัติอยู่ในธรรมวินัย นี่ประชาชนเขาศรัทธาทว่าบ้านทั่วเมืองไง ไอ้เรานี้ไปไหนจีรต ๕ คัน ๑๐ คันนั้น จะมาเครื่องบินด้วย จะบิณฑบาตขึ้นไปนี่ต้องปู่ด้วยพรหมนะ เพราะไปถือตัวถือตนอยากให้เราเคารพนบนอบ แล้วเขาจะเชื่อถืออะไรกับเราละ นี่คนสิ้นท่าไง คนสิ้นท่าอยากจะได้หัวใจคน อยากจะให้คนนับหน้าถือตา อยากให้คนเขายอมรับ แต่พฤติกรรมของมัน มันแตกต่างเห็นไหม เพราะอะไร?

เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทนทุกข์ไง ท่านเป็นผ้าจีวรห่อทอง เวลามองทางโลกท่านเป็นเศษคนเลย แต่ชาวโลกนับถือศรัทธา ชาวโลกเขายอมรับ ไอ้เราอยากได้การยอมรับอย่างนั้น แต่พฤติกรรมของเรานี้มันคนสิ้นท่า จับจืด! จับจืดเหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ ทำสิ่งใดก็ไม่ได้ แล้วจะให้คนเคารพนับถือ บวชมาโกนหัวบวชมาเป็นพระ พอเป็นพระคิดว่าเป็นพระแล้วทุกคนต้องยอมจำนนกับความเป็นพระนั้น ตัวเองยังไม่ยอมจำนนเลย เพราะว่ามันสิ้นท่ามันไม่มีกิริยาของความ เป็นพระ

ถ้ามีกิริยาของความ เป็นพระ ตัวอย่างที่ประเสริฐที่สุดคือหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทำเป็นตัวอย่าง แล้วทำเป็นตัวอย่างเห็นไหม เวลาเราสิ้นท่า เวลาจิตใจมันน้อยเนื้อต่ำใจ เราคิดถึงตรงนั้นสิ เวลาเราประพฤติปฏิบัตินะ เวลามันทุกข์มันยาก เราบอกว่า “ความทุกข์ความยาก ความที่เราเผชิญทุกข์อยู่นี้ ไม่ได้เศษเสี้ยวขี้เล็บของหลวงปู่มั่น”

ครูบาอาจารย์ของท่าน เวลาท่านบวชปฏิบัติมา ไม่มีใครคิดว่าการประพฤติปฏิบัติมันจะมีคุณธรรม ไม่มีใครคิดว่ามรรคผลมันยังมีอยู่ให้คนแสวงหาได้ แล้วคนที่มาทำอย่างนั้นเห็นไหม คุณิ เวลาคนตกใจในที่มืด ผีหลอกๆ มันสร้างภาพขึ้นมา ผิดัวใหญ่ๆ เลย นี่ก็เหมือนกัน เห็นพระกรรมฐานแบกกลดแบกบาตรมานี่ ใครจะกล้าเข้าไปอุปฐาก ใครจะกล้าเข้าไปดูแลรักษาแต่ด้วยคุณธรรมของท่าน ท่านไปอยู่ให้เขาเห็น

คุณิ เวลาอยู่ในที่ทุกข์ที่ยากอย่างนั้นแต่จิตใจท่านชื่นบาน ท่านชื่นบานเพราะอะไร ท่านชื่นบานเพราะมันวิเวกไง กายวิเวก จิตวิเวกไง ความวิเวกความสงบความสงบมีความสุขใจ มี

ความสุขเห็นใหม่ บิณฑบาตมา รับอาหารเขาแล้วไม่ให้เขาตามมาจิ้งหั้น 'ไม่ให้เขาตามมา เพราะมันไม่ต้องเสียเวลาปฏิบัติสังการ ได้สิ่งใดมาพิจารณาปฏิสังขาโยแล้วฉัน ฉันพอดำรงชีวิต ฉันเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตนี้ไว้ทำไม ดำรงชีวิตนี้ไว้ด้วยความชื่นบาน ด้วยความชื่นบาน ด้วยความสงบ สงัด ด้วยความวิเวก จิตมันต้องการภาวนา จิตมันอยากวิเวก จิตมันอยากสงบ เห็นใหม่ มันแสวงหาสิ่งนี้ไฉ

ท่านบิณฑบาตแล้วท่านฉัน ปฏิสังขาโยฉันแล้วมีความชื่นบาน นี้เข้าสู่โคนไม้ เข้าสู่เรือนว่าง แล้วใช้สติทำความสงบของใจยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันมีความรื่นเริง มันมีความสุข มันมีความอาหาญ นั่นใจ มันจะด้อยค่าไปไหน มันจะเป็นผ้าจีวรห่อทอง ผ้าจีวรที่ว่าประชาชนเขาไม่สนใจที่ไหน มันกลับรื่นเริงอาหาญ คนที่มีคุณธรรมไฉ ไม่ใช่คนสิ้นท่า คนสิ้นท่าคนที่ไม่มิตศิปัญญาหวังแต่ความสะดวกหวังแต่ความสบาย หวังแต่ให้คนเขามานับหน้าถือตาให้คนเขามาอุปฐากอุปถัมภ์ อุปฐากกองขี้ กองขี้มันมีแต่กลิ่นเหม็นใครจะไปอุปฐาก แต่คนที่มีคุณธรรมเขาอยากอุปฐากแต่ท่านหนี

ท่านแสวงหาในความที่สงบสงัดของท่าน ท่านต้องการความวิเวก ถ้ามันวิเวกนะ เพราะคนมีคุณธรรม คนมีธรรมเขาสงบสงัดมาจากภายใน ถ้าเขาสงบสงัดภายใน ภายในมันสงบสงัดแล้วมันมีความสุข มันมีความสุขแสวงหา เขาต้องแสวงหาสิ่งนี้ คือจิตใต้สำนึกของเราเราต้องการสิ่งนี้ เราต้องการความสงบสงัด เราไม่ต้องการความคลุกคลี ถ้าเราไม่ต้องการคลุกคลี เราออกธุดงค์ออกวิเวกกัน เราก็ต้องการความสงบสงัด เราอยู่กับสังขาร อยู่กับธรรมชาติเห็นใหม่ อยู่กับแมกไม้ อยู่กับบรรยากาศที่ดี

แล้วที่ไปธุดงค์เขาไปหาสิ่งนั้น เพียงแต่มีความจำเป็นว่าสิ่งมีชีวิตมันต้องดำรงด้วยปัจจัย ๔ ในเมื่อดำรงด้วยปัจจัย ๔ เห็นใหม่ เราไม่ใช่ฤทธิชีไพรถึงได้เก็บใบไม้ฉันกันเองได้ ยกเว้นไว้แต่มีเณรเขาไปด้วยเณรก็แสวงหาให้ได้ เราเป็นนักพรต เราเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส เราต้องอาศัยสิ่งดำรงชีวิต เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ที่ไหนมีกระท่อมห้องหอสักหลังสองหลัง เราจะอาศัยสิ่งนั้นเพื่อดำรงชีวิต

เขาไปธุดงค์กันเขาไปแสวงหาสิ่งนี้ไฉ เขาไปแสวงหาสิ่งนี้ แสวงหาชัยภูมิเพื่อจะค้นคว้าหาใจของตัวเอง ถ้าแสวงหาใจของตัวเอง คนที่มีหลักมีเกณฑ์เห็นใหม่ มันรื่นเริงมันอาหาญมาตั้งแต่จากภายใน มันไม่ได้ไปหาอำนวยความสะดวก ถ้าอยากจะทำอำนวยความสะดวกก็ไปธุดงค์ทำไมก็

อยู่วัดดี ตั้งอาหารโรงแรมมากินเลย จะเอาอาหารอะไรก็ได้รามาส่งถึงบันไดเลย แล้วถ้ามันต้องการอย่างนั้น ต้องการอย่างนั้นทำไมต้องออกไปวิวะล่ะ ทำไมออกไปอยู่ป่าละเห็นไหม ก็คนสิ้นท่าไง มันไม่มีอะไรเป็นเครื่องประดับใจ มันไม่มีอะไรเป็นสมบัติของตนใจ มันถึงแสวงหาสิ่งนั้นใจ

แต่ครูบาอาจารย์ของท่านอยู่ป่าโดยสัจจะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านอยู่ป่าเป็นวัตร เห็นไหม ถึงเวลาท่านออกวิเวกของท่าน จนเวลาเข้าพรรษาท่านก็อยู่เป็นที่เป็นที่ เป็นทางด้วยศรัทธาความเชื่อของญาติโยมเขาก็แสวงหาที่ทำบุญของเขา สิ่งนี้มันหลีกเลี่ยงกันไม่ได้ ครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรมๆ ท่านเป็นธรรมจากภายในใจ เห็นไหม ถ้าเป็นธรรมนี้ทำให้กิเลสมันสิ้นท่า

ไฉนไม่อย่างนั้น คนสิ้นท่ากิเลสมันชี้หัวอยู่ แต่ด้วยเห็นไหม มุมมองของเราใจ หลวงตา ท่านบอกว่า “ถ้าเราไม่คิดเรา เราก็ไม่คิดเขา” ถ้าเราไม่คิดเรา ไม่คิดเรา ไม่มีลัทธิลคมในหัวใจ ทำสิ่งใดมันสะอาดบริสุทธิ์ไปหมด ถ้ามันคิดเรา ยังไงๆ เขาก็รู้ เพราะมันคิดเราใจ คิดเราก็คนสิ้นท่า มันอยากได้อะไรก็อยากได้เด่น อยากทุกๆ อย่าง แล้วพฤติกรรมแสดงออกมามันไม่เป็นความจริง นี่คนสิ้นท่า

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญาเห็นไหม เรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องของกิเลส มันเรื่องของจิตนิสัย ถ้าจิตนิสัยของคน มันเป็นคนสิ้นท่าจากภายใน แต่รูปแบบภายนอกเห็นไหม อาศัยสิ่งนั้น หมา มันห่มหนังเสือ มันพยายามบันลือสีหนาทแบบเสือ หมามันจะบันลือสีหนาทแบบเสือได้ยังไง มันเห่าออกมามันก็หมาทั้งนั้น

นี่เหมือนกัน ด้วยความสิ้นท่าจากภายในหัวใจ ถ้ามันแสดงออกมามันก็แสดงออกด้วยความสิ้นท่าอย่างนี้ มันไม่สมจริง มันไม่สมจริงในการออกวิเวก แต่เวลาครูบาอาจารย์เราท่านไม่ออกวิเวก ท่านวิเวกจากภายในของท่าน อยู่ที่ไหนท่านก็วิเวกของท่าน เพราะอะไร เพราะว่าในเมื่อเป็นผู้นำ ถ้าเป็นผู้นำเห็นไหม เวลาธุดงค์วัตร ภิกษุในวัดในอาวาสถือธุดงค์ได้เว้นไว้แต่หัวหน้า หัวหน้าเขาต้องไว้เวลาปฏิสังขาร สิ่งที่ศรัทธาไทย เห็นไหม ภิกษุทำให้ศรัทธาไทยดกร่วง เวลาเขามีศรัทธามีความเชื่อของเขา เขามีความมั่นคงของเขา แล้วเราทำให้เขามีความไม่ไว้วางใจ มีการต่อต้านเห็นไหม นี่เป็นอาบัติทั้งนั้น

ฉะนั้น เวลาหัวหน้าต้องมีสติปัญญา ต้องมีสติปัญญาเพื่อรักษาศรัทธาไทย ไม่ทำให้ศรัทธาไทยตกร่วง ศรัทธาคืออะไร ศรัทธาคือความเชื่อ ความเชื่อมั่นเป็นกระพี้ สิ่งที่อยู่หุ้มต้นไม้ไว้ ต้นไม้ถ้าไม่มีกระพี้ ไม่มีเปลือก มันจะเลี้ยงต้นไม้มันได้ยังไง ศาสนาจะดำรงต่อไปได้เห็นไหม มันต้องมีหลักเกณฑ์ของมัน แต่หลักเกณฑ์อันนี้มันต้องหลักเกณฑ์ตามความเป็นจริงใจ ถ้าเป็นกระพี้ ถ้ามันกาฝาก กาฝากมันมาเกาะต้นไม้แล้วดูดกินอาหารสารอาหารจากต้นไม้ นั่นมันก็เป็นกาฝากเห็นไหม ถ้าเขาทำทุจริต เขาไม่ได้ศรัทธาด้วยความบริสุทธิ์ของเขา มาอาศัย อย่างนั้นเราก็ต้องตัดพวกกาฝากออกไป เวลาตัดสินใจ เวลาบริหารจัดการมันต้องมีสติปัญญาอย่างนั้น

ถ้าคนจะทำให้กิเลสมันสิ้นท่า ถ้าคนมันจะกำจัดกิเลสให้สิ้นท่านะ ให้กิเลสมันล้ม ให้กิเลสมันสลบไปต่อหน้า ให้กิเลสมันตายต่อหน้าไปเลยเห็นไหม แล้วพลิกศพมันเลยนะ พลิกศพมันว่ามันตายเพราะยังไง ยถาภูตัง เกิดญาณทัสสนะ เกิดญาณหยั่งรู้ในการประพฤติปฏิบัติของเรา เราทำของเราอย่างนี้ ทำความเป็นจริงของเราอย่างนี้ ถ้ากิเลสมันจะสิ้นท่า มันต้องมีสติปัญญา แล้วเราต้องมีความเพียร มีความวิริยะ มีความอดุสาหะ

เวลาการประพฤติปฏิบัติของเราเห็นไหม นี่ชัชฎุมิ ชัชฎุมิในสถานที่ปฏิบัติ ชัชฎุมิก็สัปปายะ ๔ แล้วเราแสวงหาสัปปายะ ๔ สัปปายะที่มันเป็นชัชฎุมิที่เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นชัชฎุมิเราแสวงหาสัปปายะ ๔ เห็นไหม ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ หมู่คณะเป็นสัปปายะ หมู่คณะที่มีความเข้าใจกัน สถานที่ที่เป็นสัปปายะที่มันสงัดมันวิเวกพอสมควร นี่สัปปายะ ๔ นี่เป็นชัชฎุมิ

แต่เวลาเอาจริงๆ ขึ้นมาแล้วชัชฎุมิมันอยู่ที่ไหน สัปปายะ ๔ มันในป่าในเขาเห็นไหม คุณสัตว์มันก็อยู่ในป่าในเขาทั้งนั้น เวลาสัตว์ที่มันอยู่ในป่าในเขา คุณสัตว์นี้ข้างในป่าในเขามันไม่มีอาหารจะกิน มันออกมากินพืชไร่ของชาวบ้านทั้งนั้น ในป่าในเขามันยังไม่มีอาหารจะกินเลย เพราะข้างมันขยายพันธุ์ตลอดไป แต่ป่าเขาชาวบ้านเขาปลูกมันไม่มีที่ให้อาหารมันพอกินแล้ว

นี่เหมือนกัน เราอยู่ในป่าในเขา สิ่งที่เป็นสัปปายะๆ ที่มันสงัดวิเวก แต่มันสัปปายะ สัตว์มันอยู่ในป่าของมัน แต่นี่ของเราเราเป็นคน เราเป็นพระ เราเป็นนักบวช เราเป็นผู้ที่มีสติปัญญา เราไม่ใช่คนสิ้นท่า แล้วไปอยู่ในป่าในเขา เราอาศัยเป็นชัชฎุมิเพื่อจะความสงบสงัดเท่านั้นเอง เพราะเราอยู่วัดอยู่เราปฏิบัติแล้วมันคุ้นชิน เราก็หาสถานที่ที่ให้มันตื่นตัว ให้สติมันตื่นตัวให้

มันมีปัญญาขึ้นมา ถ้าทำขึ้นมาเห็นใหม่ ถ้ามันไม่สิ้นท่า มันทำด้วยมรรคด้วยเหตุด้วยผล มันสมบูรณ์ของมัน มันเป็นประโยชน์กับมันทั้งนั้น

เราไม่ใช่สัตว์ สัตว์มันอยู่ในป่าในเขาของมันเห็นใหม่ คูตี ถ้ามันยังมีอาหารของมันด้วยความอุดมสมบูรณ์ของมัน มันจะเสี่ยงภัยออกมากินพืชไร่ชาวบ้านทำไม ออกมาไปเจอสายไฟที่เขาปล่อไฟฟ้าไว้มันช็อคจนตาย ช้างโดนไฟช็อคตายประจำเลย เพราะอะไร เพราะเขารักษาผลประโยชน์ของเขา แล้วสัตว์ใหญ่ไม่สามารถทำร้ายมันได้เพราะกฎหมายมันคุ้มครอง แล้วมันมารุกราน มันมาทำพืชไร่ของเขา เขาก็ใช้สายไฟปล่อไฟไว้มันมาเกี่ยวพันตัวมันเองช็อคจนตายเลย มันออกมาหาอาหารมันต้องเสี่ยงชีวิตของมัน ถ้าในป่านั้นมันอุดมสมบูรณ์มันไม่ออกมาหรือ มันออกมาเพราะในป่าไม่มีอาหารของมัน

แต่เราอยู่ในวัดในวา เราอยู่ในที่ชุมชน จิตใจมันคลุกคลี มันทำให้กิเลสมันฟู เราก็พยายามหาที่ความสงบสัจ เราไม่ใช่สัตว์ เราเป็นมนุษย์ เป็นสุภาพชน แล้วยังได้มาบวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระขึ้นมาแล้ว พอเป็นพระขึ้นมาเป็นนักรบ พอนักรบก็ออกหาชัยภูมิ หาทัพปายะ ๔ เขาหาชัยภูมิหาอย่างนั้นเพื่อใช้เร่งความเพียร เร่งความเพียรมา ความเพียรถ้าเราพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เวลาความเพียรมันเกิดขึ้นมันก็เข้าสู่ใจ นั่นละชัยภูมิแท้ ชัยภูมิแท้มันสัมมาสมาธิ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน นี่ชัยภูมิในการออกรบ

ถ้าใครไม่มีชัยภูมิไม่มีที่ออกรบมันจะรบกับใคร นี่จะทำให้กิเลสสิ้นท่า มันอาศัยศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเรามีศีลมีความปกติของใจ ถ้ามีสมาธิขึ้นมา เราเห็นสถานที่ของเราแล้วเรายกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นสู่วิปัสสนานั้นละเกิดสงคราม ถ้าเกิดสงครามขึ้นมาระหว่างกิเลสกับธรรมมันประหัดประหารกัน

กิเลสคือความลุ่มหลง กิเลสคือความคาดหมาย กิเลสคือความหวังว่ามันจะได้มรรคได้ผล กิเลสเห็นใหม่ ต่อสู้กับธรรม ธรรมคือสังขธรรม คือสังขจะความจริง มันจะเกิดสังขจะความจริงขึ้นมาด้วยเหตุด้วยผล ด้วยความเพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ จิตเวลาภาวนาโดยสามัญสำนึกสบายๆ นี่มันสบายๆ สบายๆ นั่นนะมันกำลังจะตาย เพราะสบายๆ สบายๆ ใจมันเพลินนั่นนะ ว่าสบายๆ เวลามันคิดเวลามันฟุ้งซ่านขึ้นไป เพราะยึดมันสิ่งใดมันก็คายแต่ความร้อนให้ มันก็คายพิษใส่หัวใจทั้งนั้น เพราะมันเป็นต้นเหตุความทะยานอยาก

ถ้าเรามีสติปัญญาเราใช้กำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ สิ่งๆ นี้ไม่ให้กิเลสตัณหา ทะยานอยากมันคายพิษใส่หัวใจใจ พอมันคายพิษใส่หัวใจ ศึกษาสิ่งใดว่าสบายๆ สบายเดี๋ยวมัน จะตายอยู่นั่นนะ ถ้ามันกำหนดพุทโธ มันใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันรักษาของมันไว้นะ จิตมัน รักษามันไว้ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันมีคำปริกรรม จิตมันเกาะมันไว้ จิตเกาะมันไว้เห็นไหม มันจะทำอะไรนั่นนะ มันจะทำให้กิเลสสิ้นท่าไป

ถ้ากิเลสจะสิ้นท่ามันต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา มันเกิดมรรคมรรค ขึ้นมา มันเกิดกิจจะ มันเกิดการกระทำ จิตใจมันมีการกระทำด้วยความเป็นจริง มันไม่ใช่คน สิ้นท่า ไม่ใช่คนสิ้นท่าเพราะอะไร ไม่ใช่คนสิ้นท่าเพราะมันมีการกระทำไป เราทำมากับมือ ของ เราทำเอง ของทุกอย่างที่เราทำเองได้ เราต้องไปซื้อแสวงหามาจากใคร ของที่ทำได้เอง ของเราทำ ได้ทุกๆ อย่างเลย

คุณ บริหารเห็นไหม เราตัดก็ได้ เย็บก็ได้ ย้อมก็ได้ เราจะไปซื้อจากใคร บอกไม่มีผ้า ไม่มี ผ้า คุณก็องเป็นภูเขาอยู่นั่นนะ ถ้ามันไม่มีผ้ามีฟ่อนขึ้นมา เราตัดเอง ย้อมเอง เย็บเอง แล้วเราจะต้องไป แสวงหาเอาจากใคร แล้วใครจะบอกว่าจิรชนิตนั้นเป็นอย่างนั้น ชนิตนี้เป็นอย่างนั้น เขาพูดแต่ ปาก เราตัดด้วยมือ เราเย็บด้วยจักรของเราเอง เราทำของเราเอง มันจะสิ้นท่าไปไหน

ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาเรากำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันเป็นสมาธิขึ้นมา เป็นความจริง มันทำมากับมือ กิจจญาณมันเกิดขึ้น มันเป็นจริง อย่างนี้กิเลสจะสิ้นท่า สิ้นท่าเพราะ อะไร เพราะว่าถ้ามันเกิดสติจะเกิดความจริงขึ้นมากิเลสมันสู้ไม่ได้ ระหว่างกิเลสกับธรรมมัน ต่อสู้กัน กิเลสมันสู้ไม่ได้ กิเลสมันไม่กลัวสิ่งใด มันกลัวธรรมะ กลัวศีล สมาธิ ปัญญา กลัวความ เพียร ความวิริยะ ความอดสาหัส

มันยิ้มเยาะ มันหัวเราะเยาะเลย ไอ้พวกคิดแต่ปาก ไอ้พวกคิดแต่ปากเห็นไหม นั่นละมันคน สิ้นท่า คนสิ้นท่าคนไม่มีความจริงใจ คนไม่มีสิ่งใดเป็นเหตุเป็นผลในใจเลย อาศัยศาสนา นี้ อาศัยชื่อเสียงครูบาอาจารย์นี้ อาศัยสิ่งนั้นว่าเราเคยได้กลิ่นนี้มา เราเคยได้เสียดเข้าไปอยู่ใกล้ๆ เรา เคยได้กลิ่นนั้นมา แล้วเอากลิ่นนั้นเห็นไหม เอาไปแสวงหากินใจ

เวลาเข้าป่าเข้าเขาไปข้างมันไม่มีอาหารจะกิน มันต้องออกมาหาอาหารข้างนอก เราเข้าไป ไปเราเข้าไปไปด้วยสติด้วยปัญญา อาศัยสิ่งนั้นเป็นที่สังคิวิเวก อาศัยสิ่งนั้นเพื่อค้นหาใจของเรา สิ่งที่มีค่าที่สุด สิ่งที่มีค่าที่สุดนะคุณธรรม สิ่งที่เป็นคุณธรรมที่มันเกิดขึ้นมาจากใจของเรา ถ้าใจ

มันเกิดขึ้นมาจากที่นี้เห็นใหม่ นี่เกิดที่นี้มันก็เกิดความสุขใจ เกิดคุณธรรม ถ้าเกิดสมาธิมันจะเกิดความสุขๆ เกิดความสงบ เกิดความระงับ มันไม่เอาโรคเอาเปรียบแม่แต่ตัวเอง

การเอาโรคเอาเปรียบตัวเอง หมายถึงว่า ข้อวัตรปฏิบัตินี้ถ้าเราทำตามความเป็นจริง เห็นใหม่ มันอบอุ่น มันสะดวก มันวางใจได้ แต่ถ้าเราทำสิ่งใดด้วยเล่ห์กล เราวางใจตัวเราได้ใหม่ ด้วยเล่ห์กล ด้วยการเอาตัวรอด เราจะระแวงทันทีเลยว่าสิ่งที่ด้วยเล่ห์กลของเราใครจะรู้เท่าใหม่ ใครจะรู้ทันใหม่ว่าสิ่งที่เราปกปิดไว้มันจะเปิดเผยออกมา ด้วยเล่ห์กลไง เราทำด้วยด้วยเล่ห์ด้วยกลนะ เราไม่สบายใจหรอก เพราะนี่ไง ความสิ้นท่ามันสิ้นท่าอย่างนี้ไง สิ้นท่าเพราะเราอ่อนแอ เราอ่อนแอกับอารมณ์ความรู้สึกของเรา เราอ่อนแอกับกิเลสที่มันข่มจีหัวใจ

ถ้ามันคนสิ้นท่ากิเลสมันข่มจี แล้วข่มจีนะ แล้วแสดงออกด้วยกรรมฐานนะ แสดงออกด้วยพระกรรมฐาน พระป่า พระนักรบนักปฏิบัตินะ แต่การแสดงออกนั้นเป็นการแสดงออกโดยคนสิ้นท่า คนสิ้นท่าไร้ราคามันแสดงออกมา คุณิ เวลานั้นก็พาเห็นใหม่ มวยที่ไร้ราคาขึ้นไปไม่มีราคาเลย เวลาเขาเล่นกันไม่มีราคาเลย ขึ้นมาเพื่อแพ้ ขึ้นมาเพื่อรับทรัพย์ มันไม่มีสิ่งใดเลย

แต่ถ้ามีราคาเห็นใหม่ คนมีราคา โอ๊ย มันเรียกร็องมวลงนนะ ทุกคนศรัทธา เวลานั้นก็มวยคนนี้ขึ้นชกหยุดโลกเลย โลกนี้หยุดหมดเพื่อคุมมวยคู่นี้เขาชกกัน เขาสมราคา เขามีราคาเขาไม่ใช่คนสิ้นท่า เราปฏิบัติกันเราไม่ใช่คนสิ้นท่า เราเป็นมนุษย์ เรามีสติมีปัญญา เราอยากได้สัจจะอยากได้ความจริง ถ้าอยากได้ความจริงแล้วความจริงมาจากไหน กาลามสูตรไม่ให้เชื่อแม่แต่อาจารย์ของเรา อาจารย์ของเราที่พูดนี้ไม่เชื่อๆ ต้องพิสูจน์ขึ้นมา เข้าทางจงกรมนั่นนะ ทางจงกรมนั่งสมาธิภาวนา พิสูจน์ขึ้นมาให้ในใจอันนั้น

ถ้าในใจอันนั้นเห็นใหม่ คุณิ ถ้าใจมันเป็นจริงขึ้นมา เราฟังได้เลยว่าคนที่แสดงออกมา มันมีจริงหรือไม่มีจริง ถ้าไม่มีจริงมันพูดคลาดเคลื่อนกับความเป็นจริงตลอด คนไม่มีอยู่จริงพูดความจริงไม่ได้ คนไม่มีความจริงพูดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง สมาธิก็พูดข้างๆ เคียงๆ ไม่เป็นสมาธิสักที ถ้าเป็นปัญญาก็เป็นสัญญาทั้งหมดไม่มีความจริง ถ้าความจริง ความจริงมันสมคูลกัน ความจริงคือความจริง มันยืนยันจากสัจจะความจริงอันนั้น

ถ้ายืนยันจากสัจจะความจริงอันนั้นเห็นใหม่ นี่กิเลสจะสิ้นท่า กิเลสสิ้นท่านะ คนคนนั้นจะเป็นสัตว์บุรุษขึ้นมา จะเป็นบุรุษอาชาไนย สัตว์อาชาไนยมันกินยอดหญ้า มันกินแต่น้ำค้างที่สะอาด มันเป็นสัตว์อาชาไนยใจ นี่ก็เหมือนกัน เราจะเป็นสัตว์อาชาไนยใหม่ เราจะเป็นสัตว์ผู้งูใช้

ใหม่ คุณิ เวลาหน้าแล้งขึ้นมาไม่มีจะกินเขาต้องกินฟาง เขาหาฟางข้าว น้ำท่วมขึ้นมา กระทบ เกษตรเขาหาอาหารแห้งไปให้สัตว์ เลี้ยงสัตว์ ปศุสัตว์มันจะตายท่าหมดนะ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา เราต้องพิสูจน์ขึ้นมาเป็นจริงสิ ถ้าเป็นจริงขึ้นมาเห็น ใหม่ เราจะเอากิเลสสิ้นท่า ถ้ากิเลสสิ้นท่ามันต้องมีสติปัญญา แล้วพยายามแสวงหา การที่แสวงหาเห็นใหม่ ไฟเกิดที่ไหนเขาต้องดับที่นั่น แต่ถ้าไฟมันเกิดที่ไหนเขาไม่มีปัญญาจะดับ ไฟ นั้นมันจะเผาเผาจนหมดเชื้อแล้วไฟจะดับไปเอง ชีวิตเกิดขึ้นมา เราไม่ได้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ชีวิตเห็นใหม่ เราอยู่ท่ามกลางเพลิง ท่ามกลางไฟเผาเผา ท่ามกลางกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วชีวิตนี้ก็ต้องดับไป

ไฟเกิดที่ไหน ไฟเกิดที่ใจ เห็นใหม่ ไฟเกิดที่ใจ มโนปุพฺพฺพคฺมา ชมฺมา ใจเป็นผู้รู้ ใจเป็นผู้เห็น ใจเป็นผู้เกิด ใจเป็นผู้ทุกข์ผู้ยาก ไฟเกิดที่ไหนต้องดับที่นั่น ถ้าไฟเกิดที่ไหนต้องดับที่นั่นเห็น ใหม่ เราจะต้องมีสติปัญญา เรากำหนดพุทฺโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ นี่คือการปฏิบัติ เราจะดับ ไฟๆ ดับไฟในหัวใจของเรา ถ้าเราดับไฟที่นี้เห็นใหม่ เราดับไฟของเราได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา เวลาชำระล้างกิเลสมันชำระอกมันคายมันออก มันดับไฟไปแล้วนะ ไฟมันดับไปแล้ว ไฟมันเกิดขึ้น แล้วเรามีความสามารถดับไฟเรา ไฟมันดับแล้วมันเหลือใคร ใวันั้น มันเหลือเราผู้ดับไฟ

แต่เวลาชีวิตของเราเห็นใหม่ เกิดมาๆ ท่ามกลางไฟ กิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เวลาตายเป็นที่สุด ไฟมันเผาเราจนเราตาย ตายไปแล้วนี่ก็จะ จบมันไปเกิดอีกแล้ว มันจะไปเกิดไฟกองใหม่ มันจะเผามันไปเรื่อยๆ แต่ในปัจจุบันนี้ไฟมันเกิด ขึ้นมา ไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ มันเกิดขึ้นมาจากใจทั้งนั้น แล้วเรามีสติปัญญา เราจะ พยายามจะประพฤติปฏิบัตินะ เราจะพยายามสร้างมรรคสร้างผลขึ้นมาเพื่อจะดับไฟในใจของ เราเห็นใหม่ ดับไฟในใจของเราถอนพิษถอนไอ้ออกมา

ถ้าดับไฟแล้ว ไฟมันดับไปแล้วมันเหลืออะไร ดับที่ไหน เวลาดับไฟดับไฟท่ามกลาง หัวใจ เวลาไฟมันดับไปแล้ว ใครยืนเด่นอยู่นั้นนะ ใครมันยืนเด่นอยู่บนนั้น หัวใจที่มันเด่นอยู่นี้ ใครเป็นเด่นอยู่นี้ เวลาภาวนาไปมันจะรู้เห็นของมันอย่างนี้ ถ้ารู้ความจริงขึ้นมาเพราะเราทำมากับ มือ ของเราทำมาเองๆ ทำไมมันจะพูดไม่ได้ มันพูดได้ทั้งนั้น แต่ในสังคมนักปฏิบัติมันก็รู้กันเอง รู้กันอยู่แล้วว่าใครปฏิบัติแบบสิ้นท่า แบบสิ้นท่าคือแบบมารยาสาโดยหลอกลวงโลกใจ

คนสิ้นท่าเห็นใหม่ มีแต่รูปแบบ ถ้าที่ไหนมีสัจจะมีความจริง มันก็มีของเทียมของเลียนแบบ ครูบาอาจารย์ของเราหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ท่านทำความจริงขึ้นมาจนสังคมยอมรับ มันก็มีคนที่เลียนแบบ อยากเลียนแบบ อยากเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นมาก เราก็ไม่ใช่ อิจฉาริษยาใคร เพราะเราเกิดไม่ทันหลวงปู่มั่น เราจะอ้างว่าเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นไม่ได้ เพราะเราเกิดไม่ทันหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นตายก่อนที่จะเราจะเกิดอีก ทุกคนอยากเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นมาก แต่เวลาเราพูด ไม่ต้องการเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่นแล้วพูดถึงหลวงปู่มั่นทุกวันเลย พูดเพราะเคารพบูชาท่านไง พูดเพราะว่าอะไร เพราะว่าท่านทำร่องทำรอยเอาไว้ไง

แล้วเราเกิดมาเห็นใหม่ เราเกิดมาเราก็เห็นทุกข์ในโลกเราถึงมาบวช พอบวชขึ้นมาแล้วมันมีร่องมีรอยให้ปฏิบัติ มันเห็นคุณค่าไง มันเห็นคุณค่าคนที่ได้ทำแนวทางอันนี้ไว้ คนที่ได้ทำทางอันนี้ให้เราก้าวเดิน แล้วขนาดมีทางก้าวเดินไปมันยังโดนเขาหลอกเลย ไอ้พวกสิ้นทามันมาเกาะอยู่ข้างทางแล้วบอกทางของมันดี ทางของมันดี ทั้งๆ ที่เป็นทางหลวงปู่มั่นไม่ใช่ทางของมัน แล้วเราก็โดนหลอกมาพอแรงแล้ว บวชมาใหม่ๆ มีแต่คนชักนำทั้งนั้น ทางนี้มันกลางแดดกลางฝนมันร้อน มานี้ มานี้ มานี้ ข้างทางมีร่มไม้ มานี้ มานี้ มานี้ โดนหลอกมาเยอะ ไอ้พวกสิ้นทามันมาอาศัยหลอกหลวง

แต่เรามีสัจจะมีความจริง เราจะชำระล้างกิเลส เราพยายามจะกำราบให้กิเลสของเราให้สิ้นท่า กิเลสของใครกิเลสของเขา คนเรามีจริตนิสัย มีความรู้สึกนึกคิด มีความชอบแตกต่างกันไป แต่ถ้าเขาชอบอย่างนั้นเห็นใหม่ ชอบอย่างนั้น แต่ถ้าเขาจะทำจริง เขาจะปฏิบัติจริง เขาก็ต้องพยายามละความชอบอันนั้น เขาพยายามถอดถอนอันนั้นได้ นั่นเป็นการแก้กิเลสของเขา

แต่ถ้าเป็นของเราละ เราชอบสิ่งใด เราแสวงหาสิ่งใด ถ้าจิตใจเรายังไม่สงบขึ้นมาเราก็ไม่รู้สิ่งใดดีและสิ่งใดไม่ดี เห็นใหม่ สิ่งที่ชอบก็ส่วนสิ่งที่ชอบ ชอบเพราะมันตรงกับจริต แต่ว่าตรงกับจริตมันไม่ใช่มรรค แต่ว่าความเป็นมรรคเห็นใหม่ เราพยายามทำจิตของเราให้สงบเข้ามาให้ได้ แล้วถ้ามันเกิดมรรคขึ้นมาจะเป็นเจโตวิมุตติหรือปัญญาวิมุตติ จะเป็นแนวทางใดแล้วแต่ที่ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ในอำนาจาสนาของเรา มันก็ลงสู่อริยสัจเหมือนกัน

มันจะลงสู่อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคญาณ เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ มันต้องเกิดโดยสัจจะ เกิดโดยกิจจญาณ สัจจญาณเหมือนกัน กิจจญาณ สัจจญาณ คิคคฺสูถิมันจะมาแนวทางไหนก็แล้วแต่มันจะลงสู่สัจจะ ลงสู่กิจจญาณ สัจจญาณ แล้วคนที่มีสัจจญาณ กิจจญาณที่เขาคุย

กันทำไมเขาคุยกันไม่รู้เรื่อง มันต้องรู้สิ ลัจจะมันคุยได้ อริยสัจจะเขาตรวจสอบกันได้ ถ้าตรวจสอบกันได้ เวลาลัจจะเป็นจริงๆ เห็นไหม ฉะนั้นคนที่ไม่เคยปฏิบัติคนที่ไม่รู้จริงพูดขี้ขี้ก็ผิด ผิดเพราะอะไร เพราะมันไม่มีองค์ความรู้ ไม่มีมัจฉิมาปฏิบัติ ความสมดุลของธรรมไม่มี ถ้าปัญญาที่ปัญญาความจำอะ ถ้าเป็นสมาธิก็พอเธอไปซะ มันไม่มีอะไรอยู่จริงเลย แต่ถ้าเป็นความจริงๆ เห็นไหม เราจะทำให้กิเลสสิ้นท่า

ฉะนั้นสิ่งใดก็แล้วแต่ที่เกิดขึ้น มันเป็นคติเป็นแนวทางให้เราเอามาเป็นแนวทางปฏิบัติใจ เอามาเตือนตัวเอง เราจะคิดอย่างนั้นไหม กิเลสที่มันจะยุแห่ในใจเราเป็นอย่างนั้นไหม ถ้ามันยุแห่เห็นไหม ถ้าเราเชื่อมั่นไปเราพลาดแล้ว เราพลาดแล้ว เราเสียโอกาสแล้ว เราได้สร้างเวรสร้างกรรมแล้ว กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน การกระทำทั้งหมดมีเวรมีกรรมทั้งนั้น กรรมดี กรรมดีก็ผลประโยชน์ความดีกับเรา เราสร้างคุณงามความดี สร้างกรรมดี เกิดอำนาจวาสนาบารมี การประพฤติปฏิบัติมันก็สะดวกขึ้น เราสร้างกรรมชั่ว จะรู้ว่าดีหรือชั่วโดยกิเลสปิดตา อ้างว่าดีแต่มันเป็นความชั่ว ความชั่วนั้นมันแผดเผา มันจะให้เวรให้กรรมแน่นอน

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เราถึงทำกรรมดีกัน นั่งสมาธิภาวนานี้เราไม่ได้เบียดเบียนใครเลย เบียดเบียนแต่กิเลสที่มันเจ็บปวดในหัวใจ เวลานั่งสมาธิหลายๆ ชั่วโมงขึ้นไป เห็นไหม มันจะเบียดเบียนกิเลสไม่เบียดเบียนใครเลย ในกิเลสมันจะคืนรนของมันเห็นไหม กรรมดีของเราใจ เราสร้างกรรมดีทำไมมันเจ็บปวดล่ะ ทำไมเวทนาล่ะ นั่งไปแล้วมันเจ็บมันปวด กรรมดีทำไมมันเจ็บปวดอย่างนี้

เราจะเบียดเบียนมันใจ เราจะทำให้มันสิ้นท่าใจ เราจะทำให้กิเลสสิ้นท่า ทำให้หัวใจบิกบานใจ ทำให้จิตใจมันผ่อนคลายขึ้นมาใจ นี่ใจทำมาทำไมมือใจ ก็มีมือทำมาอย่างนี้ มันจะได้สังขารอย่างนี้ นี่ทำเพื่อประโยชน์กับเราเห็นไหม สิ่งใดเกิดขึ้นเป็นคติเป็นตัวอย่าง ดูไว้เป็นตัวอย่างทั้งนั้นนะ แล้วเราย้อนกลับมาที่เรา เราจะทำอย่างนั้นไหม เห็นเขาทำอย่างนั้น เราจะทำอย่างนั้น เราจะทำคุณงามความดีใจ

หลวงตาท่านสอนประจำ “ใครเขาจะทำยังไงเรื่องของเขา เราจะทำคุณงามความดีวะ เราจะทำคุณงามความดีวะ” ทำคุณงามความดีแล้วคนที่เขาไม่เห็นด้วย คนที่เขาเห็น โอกาสในการดวง เขาจะบอกว่าคนโง่ คนไม่มีปัญญา เราจะทำคุณงามความดีมันไปขัดแย้งกับคนสิ้นท่าที่จะหาแต่ผลประโยชน์ เราเป็นคนดีเห็นไหม คนดีทำเพื่อสาธารณะ ทำเพื่อประโยชน์ ทำเพื่อสังคม

เพราะถ้าสังกรรมเย็นเป็นสุขเราก็มีความร่มเย็นเป็นสุขไปด้วย ถ้าเขามีความร่มเย็นเป็นสุข ในการภวานาของเราก็ปลอดโปร่ง เราหวังตรงนี้ไง หวังให้หัวใจปลอดโปร่ง หวังให้หัวใจเรามัน เบิกบาน เพราะเราทำตรงนั้น

สัตว์ป่าอยู่ในป่ามันไม่มีจะกินนะ มันยังต้องออกมากินพืชไร่ชาวบ้านนะ เราเนี่ยเราเข้าป่า เข้าเขาเราเพื่อไปอาศัย เราเป็นมนุษย์ เป็นพระ เราอาศัยวิเวก อาศัยเปลี่ยนบรรยากาศเพื่อให้ความ เพียรเราได้เปลี่ยนบรรยากาศ ได้การกระทำ ได้ดูใกล้เข้าไปสู่ใจของตัว เพื่อพยายามชำระล้าง กิเลส เพื่อกำจัดขอบเขตของกิเลส เราจะจีควงมันแล้วพยายามจะจับมัน วิปัสสนา มัน ทำลายมัน เราจะทำให้กิเลสสิ้นท่า ให้จิตใจเบิกบาน จิตใจผ่องแผ้วเพื่อเป็นคติธรรม เป็นสมบัติของเรา เป็นอรรถตัดถดสมบัติของนักบวชเรา เอวัง